

Μία απάντηση στο άρθρο του Κ. Μπορμπότη στο Ριζοσπάστη της Κυριακής 7 Αυγούστου

του **Λέανδρου Μπόλαρη**

Το βρετανικό δημοψήφισμα και ο σεισμός που προκάλεσε στην ΕΕ έχουν ανοίξει ξανά την συζήτηση για την στάση της Αριστεράς και την προοπτική που πρέπει να χαράξει. Ο Ριζοσπάστης της Κυριακής 7 Αυγούστου δημοσίευσε ένα άρθρο του Κ. Μπορμπότη, μέλους της Ιδεολογικής Επιτροπής της ΚΕ του ΚΚΕ με τίτλο «Οπορτουνισμός και Brexit – Χαμένοι στη ...μετάβαση». Είναι μια παρέμβαση σε αυτή την συζήτηση και τις αντιπαραθέσεις που την συνοδεύουν.

Ο αρθρογράφος δηλώνει ότι: «Το αποτέλεσμα του βρετανικού δημοψηφίσματος εκφράζει έντονη λαϊκή δυσαρέσκεια απέναντι στην ΕΕ, η οποία καταγράφεται και σε άλλες χώρες. Είναι μια δυσαρέσκεια δίκαιη και δικαιολογημένη από τα χρόνια εφαρμογής αντιλαϊκών πολιτικών και την κατάσταση που ζουν τα λαϊκά στρώματα στις χώρες της ΕΕ, ανεξάρτητα από το ταξικό και πολιτικό της βάθος». Είναι μια διαπίστωση καταρχάς καλοδεχούμενη, απέναντι στον βομβαρδισμό που υποστήκαμε τις μέρες του δημοψηφίσματος για την «ρατσιστική και ξενόφοβη» εργατική τάξη της Βρετανίας που αδυνατεί να κατανοήσει τα αγαθά της «προοδευτικής» ΕΕ.

Στην αμέσως επόμενη πρόταση, όμως, αρχίζει τις επιφυλάξεις και τις προειδοποιήσεις κουνώντας δασκαλίστικα το δάχτυλο: «Το ζητούμενο είναι αυτή η λαϊκή διαμαρτυρία να στοχεύσει τον πραγματικό ένοχο, την καπιταλιστική ιδιοκτησία και εξουσία, και όχι να εγκλωβίζεται στη μία ή την άλλη παραλλαγή της αστικής πολιτικής, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει και την αναπροσαρμογή των συμμαχιών των καπιταλιστικών κρατών. Αυτό δεν μπορεί να υπηρετηθεί όσο μένει εγκλωβισμένη σε ξένα συμφέροντα». Και παρακάτω υποστηρίζει ότι το «ρεύμα του ευρωσκεπτικισμού που είναι κατά βάση αστικό» προσπαθούν να το καβαλήσουν και «άλλες δυνάμεις» και μας παραπέμπει στο UKIP και τον Φάρατζ («εκ

των ηγετών της καμπάνιας του Brexit») και τους Μπαλτάκο-Καρατζαφέρη εδώ.

Εργαζόμενοι από όλο το φάσμα της Αριστεράς ενωμένοι στην απεργία του Μαρινόπουλου

Με άλλα λόγια, δικαιολογημένη η αγανάκτηση αλλά εγκλωβισμένη. Κι αντί ο αρθρογράφος να μας πει μέσα από ποιους δρόμους και ποια παρέμβαση μπορεί το κίνημα «να στοχεύσει τον πραγματικό ένοχο», ξεκινάει τις ομοβροντίες ενάντια στον «οπορτουνιστικό χώρο». Καταρχήν η μέθοδος δεν είναι τίμια: δημιουργεί ένα αμάλγαμα από πραγματικές (ή φανταστικές) θέσεις της ΛΑΕ, της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, «τμημάτων της» και «άλλων ομάδων», της κίνησης Διεξοδος που συγκροτήθηκε στις αρχές του Ιούλη, για να το καταρρίψει κατά το δοκούν. Είναι μια μέθοδος πολεμικής που θυμίζει την παροιμία «βρήκαμε παπά να θάψουμε πέντ' έξι».

Όμως, ο αρθρογράφος προσπαθεί να ανοίξει και κάποια ζητήματα στα σοβαρά. Δηλώνει ότι: «Η πηγή του προβλήματος βρίσκεται στο ότι αυτές οι δυνάμεις καλλιεργούν μια διαστρεβλωμένη αντίληψη για την εργατική λαϊκή πάλη στις σημερινές συνθήκες. Είτε το λένε ρητά είτε όχι, υποστηρίζουν ότι το εργατικό κίνημα μπορεί, σε συνθήκες καπιταλιστικής κυριαρχίας, να επιβάλει τη δική του θέληση, χωρίς να ανατρέψει την εξουσία του κεφαλαίου. Αρκεί να επιλέγει τα σωστά αιτήματα που «σιγά σιγά» θα «ριζοσπαστικοποιούν» το λαό. Χωρίς να θεωρείται ως προϋπόθεση για την ανατροπή η

ύπαρξη αντικειμενικών συνθηκών αποσταθεροποίησης του καπιταλιστικού συστήματος. Αυτός είναι ο πυρήνας της «μεταβατικής» λογικής και των διαφόρων «μεταβατικών προγραμμάτων». Για να δικαιολογηθεί η αναζήτηση αυτών των «μεταβατικών κρίκων» παρουσιάζεται συχνά μια εικόνα συνεχούς αστάθειας του αστικού συστήματος, που μπορεί να οξυνθεί με τον κατάλληλο κρίκο, αίτημα, στόχο πάλης ή ακόμα και πολιτική πρωτοβουλία».

Είναι πραγματικά εντυπωσιακό να κοιτάει γύρω της σήμερα η ηγεσία του ΚΚΕ και να μη διαπιστώνει «ύπαρξη αντικειμενικών συνθηκών αποσταθεροποίησης του καπιταλιστικού συστήματος» και να θεωρεί ψεύτικη την «εικόνα συνεχούς αστάθειας του αστικού συστήματος». Η αλήθεια είναι ότι η κρίση και η αστάθεια εντείνονται τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο.

Κάθε τόσο από τα πιο «επίσημα» χείλη έρχεται η διαπίστωση ότι οχτώ χρόνια μετά από το ξέσπασμα της «Μεγάλης Ύφεσης» του 2008-9 η παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία όχι μόνο δεν έχει φτάσει στα προ της κρίσης επίπεδα, αλλά αντίθετα αντιμετωπίζει το φάσμα μιας νέας βουτιάς. Όλα τα γιατροσόφια και οι συνδυασμοί τους που έχουν επιστρατεύσει οι άρχουσες τάξεις δεν έχουν λειτουργήσει.

Ένα από τα νέα στοιχεία που επιτείνουν αυτή την αστάθεια είναι η κρίση της ίδιας της ΕΕ. Ακόμα και ένα χρόνο πριν, ο Τσίπρας και η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ μπορούσε να ισχυρίζεται ότι η ΕΕ είναι η μόνη νησίδα σταθερότητας σε ένα κόσμο που συνταράσσεται από την κρίση και την αστάθεια. Έλεγε ψέματα βέβαια και τότε, αλλά πλέον κανείς δεν μπορεί να μιλάει για την ΕΕ με τέτοιους όρους, ιδιαίτερα μετά το βρετανικό δημοψήφισμα.

Το οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής ενοποίησης, στο οποίο τόσα έχουν επενδύσει οι ευρωπαϊκές άρχουσες τάξεις αλλά και ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, τρίζει οικονομικά, πολιτικά και ιδεολογικά. Ο «ευρωσκεπτικισμός» τμημάτων του αστικού πολιτικού συστήματος δεν είναι μια έξυπνη τακτική αλλά εκδήλωση της κρίσης του. Αυτό το διαπιστώνουμε από την κατάσταση στο στρατόπεδο των «νικητών» του βρετανικού δημοψηφίσματος: η πτέρυγα των Τόριδων που στήριξε το Μπρέξιτ είναι σε κρίση και το κόμμα τους συνολικά πιο αδύναμο και το UKIP σε κατάσταση διάλυσης.

Είναι κραυγαλέα αντίφαση από τη μια να ισχυρίζεται η ηγεσία του ΚΚΕ ότι όλα αυτά είναι ψεύτικη «εικόνα» και από την άλλη να μιλάει για «ενδοαστικές αντιθέσεις» που μάλιστα «φουντώνουν» και κίνδυνο «εκδήλωσης γενικευμένων συγκρούσεων». Η κρίση και η αστάθεια δεν είναι κόλπο των από πάνω για να ικανοποιήσουν τις ορέξεις τους. Είναι ο

παράγοντας που οξύνει τις αντιθέσεις και τους καυγάδες τους, εμποδίζοντας το παγκόσμιο σύστημα να βρει σημείο ισορροπίας.

Αυτές οι διαπιστώσεις δεν έχουν να κάνουν με μια αφηρημένη συζήτηση για την καπιταλιστική κρίση. Η εμπειρία της ταξικής πάλης στην Ελλάδα και διεθνώς έχει αποδείξει ότι η κρίση και οι καυγάδες στο στρατόπεδο των αρχουσών τάξεων δημιουργούσαν τις δυνατότητες, όπως έγραφε ο Τρότσκι στην Ιστορία της Ρώσικης Επανάστασης, για την «ορμητική είσοδο των μαζών στο πεδίο που ορίζεται η μοίρα τους». Η αντίληψη ότι σε συνθήκες κρίσης η δικιά μας πλευρά δεν μπορεί να κάνει πολλά κι ότι η ώρα για κατακτήσεις θα έρθει όταν αποκατασταθεί η «κανονικότητα», προερχόταν και προέρχεται από τις πιο δεξιές και συμβιβαστικές φωνές, από την παλιά σοσιαλδημοκρατία μέχρι τα σημερινά κόμματα τύπου ΣΥΡΙΖΑ.

Η ηγεσία του ΚΚΕ «ξεχνάει» αυτά τα διδάγματα, γιατί υποτιμάει και τον δεύτερο παράγοντα που οξύνει τα αδιέξοδα των «από πάνω». Την ταξική πόλωση, την αμφισβήτηση στο κατεστημένο πολιτικό σκηνικό που γεννάει και την εργατική αντίσταση που δυναμώνει. Αυτή η υποτίμηση πήρε την πιο προκλητική μορφή της πέρσι, στη μεγάλη μάχη του δημοψηφίσματος. Η εργατική τάξη βρέθηκε μιλία πιο μπροστά κι αριστερά από ότι περίμεναν οι αστοί που έδωσαν τα ρέστα τους στην καμπάνια του ΝΑΙ. Το σαρωτικό εργατικό ΟΧΙ προκάλεσε διάσπαση στον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και αυτό το υποτίμησε η ηγεσία του ΚΚΕ. Όπως το ίδιο έκανε και φέτος με τη στάση που είχε στην πορεία προς το βρετανικό δημοψήφισμα.

Κόμματα που δηλώνουν ότι σκοπός τους είναι να οδηγήσουν την εργατική τάξη στη νικηφόρα σύγκρουση με την «καπιταλιστική ιδιοκτησία και εξουσία», δεν μπορούν να παραπέμπουν το ζήτημα της ΕΕ στις καλένδες. Ακριβώς επειδή το εργατικό κίνημα έχει τη δύναμη να βάλει τη δική του σφραγίδα στην κρίση της ΕΕ, πρέπει να κάνει σημαία του την έξοδο από αυτή και τη διάλυσή της, και να την παλέψει με τα δικά του ταξικά όπλα: την απεργία και τη διαδήλωση, τον εργατικό έλεγχο στην οικονομία και την κοινωνία ολόκληρη.

Από τη σκοπιά της εργατικής τάξης και της επαναστατικής αριστεράς, η διάλυση της ΕΕ δεν σημαίνει εθνική αναδίπλωση και συμμαχίες με αστούς ευρωσκεπτικιστές, αλλά δυναμική παρέμβαση στην ταξική πόλωση που αναδεικνύεται καθώς η ευρωπαϊκή στρατηγική των καπιταλιστών φτάνει σε αδιέξοδα και η οργή των εργατών εκφράζεται ανοιχτά πολιτικά. Έτσι ανοίγει ο δρόμος για να μπει συγκεκριμένα το ζήτημα της εξουσίας και όχι σαν κάποια αόριστη συνταγή από τις κουζίνες του μέλλοντος. Το ΣΕΚ και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ εργάζονται και επεξεργάζονται την τακτική του κινήματος πάνω σε αυτή τη στρατηγική και όσο πιο γρήγορα το αντιληφθεί αυτό και το ΚΚΕ τόσο το καλύτερο για όλη την Αριστερά.

Δημοσιεύθηκε στην Εργατική Αλληλεγγύη, τ. 1236

ergatiki.gr